

INFORMACE

Zpráva z **Mezinárodní vědecké konference PRACOVNÍ PRÁVO** konané v **Zámeckém hotelu v Třešti** ve dnech **10. 10. až 12. 10. 2018.**

Konference byla zahájena společnou večerí účastníků, po níž následoval společenský program uvedený vtipným vystoupením **JUDr. Ivo Jahelky**. Pracovní jednání konference zahájil svým vstupním referátem **prof. JUDr. Miroslav Bělina, CSc.** z Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Jeho téma bylo věnováno úvodu do problematiky Náhrady nemajetkové újmy v pracovním právu.

Jako přednášející k tématu Náhrada nemajetkové újmy z pohledu pracovního práva vystoupil poté **JUDr. Jiří Doležilek**, který je předsedou senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR a který se specializuje na pracovníprávní agendu. Jmenovaný též publikuje např. v Bulletinu advokacie a je spoluautorem Komentáře k zákoníku práce, vydaného v nakladatelství ASPI Wolters Kluwer v roce 2007 (1. vydání), a ve 4. vydání (2013). Publikuje také v časopise Právní rozhledy a vydal knihu s názvem Přehled judikatury ve věcech pracovníprávních. Dále též vydal aktuální judikaturu z oblasti odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání. Ve svém příspěvku nejprve vymezil rozdíl mezi majetkovou ujmovou (škodou) a nemajetkovou ujmovou, přičemž majetkovou ujmovou rozumí újmu, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, t.j. penězi a je tedy - nedochází-li k naturální restituci - napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především poskytnutím peněz. Naopak nemajetková újma - t.j. újma, která spočívá v narušení osobního zájmu poškozeného, jenž nemá hodnotu měřitelnou v penězích, a která proto nevede ke snížení jeho majetku. Nemajetková újma při újmě na zdraví zaměstnance je upravena výslovně v § 271c zákoníku práce. Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci jednorázové, a to nejméně ve výši podle nařízení vlády č. 276/2015 Sb. Soud může podle téhož nařízení výši náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění přiměřeně zvýšit.

Nemajetková újma pozůstalých při úmrtí zaměstnance se odčítuje jednorázovým „odškodněním“, které přísluší pozůstalému manželovi, partnerovi a nezaopatřenému dítěti, a to každému ve výši nejméně 240 tisíc Kč, jakož i rodičům zemřelého zaměstnance, jestliže žili se zaměstnancem v domácnosti, v úhrnné výši nejméně 240 tisíc Kč. Soud může výši jednorázového odškodnění pozůstalým přiměřeně zvýšit.

Jako další referující vystoupil **JUDr. Petr Vojtek** s příspěvkem na téma „Aktuální problémy náhrady nemajetkové újmy podle občanského zákoníku“. JUDr. P. Vojtek je předsedou senátu Nejvyššího soudu ČR a rozhoduje o dovoláních ve sporech o náhradu škody. V lednu 2015 byl vyhlášen Právníkem roku v kategorii Občanské právo.

Dr. Vojtek nejprve poukázal na ustanovení § 2958 obč. zák., podle něhož při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy. Vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Jestliže nelze výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti. Na Slovensku je tato oblast upravena zákonem č. 437/2004 Zb. z., o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

V další části svého vystoupení se referující soudce zevrubně věnoval Metodice Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (Rc 63/2014) jako na nezávazný a doporučující materiál pro posuzování náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění. Použití Metodiky není nikým předepisováno, a tato není ani závazná. Dopadá na vztahy občanskoprávní s předpokladem využití v soudní a rovněž v mimosoudní praxi. Dále bylo poukázáno na konkrétní případy včetně jejich řešení Nejvyšším soudem ČR (např. 25 Cdo 2912/2015) a Ústavním soudem ČR (Usnesení ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. III. ÚS 2889/2017).

Jako první odpolední čtvrtetní řečník promluvil **JUDr. Jakub Tomšej, Ph.D.** z Právnické fakulty Univerzity Karlovy na téma Pracovnílékařské služby po novelách zákona o specifických zdravotních službách. Dr. Tomšej konkrétně poukázal na několik rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR (srov. 21 Cdo 1083/2017, 21 Cdo 224/2013, 21 Cdo 5825/2016 a 21 Cdo 4578/2017). Z uvedeného výčtu vyplývá, že judikatura Nejvyššího soudu se zdá být ustálena na tom, že lékařský posudek není závazný pro zaměstnavatele, pro zaměstnance ani pro soud. Referující věnoval náležitou pozornost také výkladu vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče).

Poté vystoupil **JUDr. Jan Horecký, Ph.D.** z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně s věcnou přednáškou na téma Bezpečnost a ochrana zdraví při práci - tvrdé jádro pracovního práva. Řečník nejprve zahájil sloganem: „Vzpomeňte si na mrtvé, bojujte za živé!“ Zaměřil se na stávající právní úpravu obsaženou v zákoníku práce a vytipoval počet pracovních úrazů včetně smrtelných. Dále hovořil o faktoru zdraví v pracovním právu a ochranné funkci pracovního práva. Kromě zákoníku práce položil důraz také na zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích (zkrácená citace) a zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, oba ve znění pozdějších předpisů. Na tomto místě dále uvedl nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. Z mezinárodních pramenů vyzdvihl Úmluvu Mezinárodní organizace práce č. 155 – o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí, 1981.

Na tuto problematiku souvisle navázal **Mgr. Aleš Kalvoda**, inspektor Oblastního inspektorátu práce pro Ústecký a Liberecký kraj, s tématem Aktuální poznatky z kontrol prováděných Inspekcí práce na úseku BOZP.

Autor se zmínil především o soutěži Bezpečný podnik a o zásahu BOZP do všech oblastí pracovního práva. Zde pojednal rovněž o školeních v oblasti BOZP a rozlišil školení vstupní a periodická.

Program čtvrtletního dne uzavřel **prof. JUDr. Jan Pichrt, Ph.D.** z Právnické fakulty UK zajímavým příspěvkem na téma *Od ochrany zdraví při práci ke složení Nejvyššího soudu USA*.

Páteční pořad jednání zahájilo dle programu konference plánované vystoupení **JUDr. Jana Příba, CSc.** z Ministerstva práce a sociálních věcí na téma *Aktuální otázky nemocenského pojištění z pohledu legislativy*. Autor se nejprve zabýval letitou otázkou případného oddělení pojistného na sociální pojištění od státního rozpočtu. Žádné zásadní změny se nechystají. Poslanecký návrh je obsažen ve sněmovním tisku č. 109. S účinností od 1. 7. 2019 má dojít ke zrušení karenční doby. V mezidobí byl schválen zákon č. 259/2017 Sb. (technická novela), podle něhož v oblasti nemocenského pojištění došlo jen k dílčím změnám. Připravuje se proces všeobecného zavedení elektronických neschopenek. Od 1. 1. 2019 má být správcem systému MPSV. Byl zpracován návrh zákona o zavedení elektronických neschopenek, který má nabýt účinnosti od 1. 7. 2019. Dílčí změny jsou obsaženy ve sněmovních tiscích č. 204 a 263. Od 1. února 2018 byla zavedena otcovská poporodní péče zákonem č. 148/2017 Sb. a od 1. 6. 2017 dlouhodobé ošetrovné zákonem č. 310/2017 Sb. Od 1. 1. 2019 se zvyšuje hranice příjmu z 2 500 na 3 000 Kč. Mateřská a rodičovská dovolená se mají přejmenovat na mateřskou a rodičovskou péči (sněmovní tisky č. 212 a 83).

S posledním referátem na konferenci vystoupil **JUDr. Jakub Halíř** z České správy sociálního zabezpečení a Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Jeho tématem byly Vybrané otázky nových dávek nemocenského pojištění. Jmenovaný lektor navázal na výklad JUDr. Příba a nejprve se podrobně zabýval dávkou otcovské poporodní péče, jejímž účelem je snaha zákonodárných orgánů k prohloubení péče o děti s cílem ke sladování pracovního a rodinného života ze strany státu. Tím má docházet k posílení vazby mezi dítětem a jeho oběma rodiči v raných týdnech života dítěte. Smyslem dávky je podpora a motivace otců k zapojení se do péče o novorozené dítě a rozvoj vztahů v rámci rodiny. Otcovská poporodní péče náleží otci dítěte a při převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů náleží muži nebo ženě. K nástupu na otcovskou musí dojít v období šesti týdnů ode dne narození dítěte nebo od jeho převzetí do péče, pokud dítě ještě nedosáhlo ke dni převzetí do péče 7 let věku. Otcovská se poskytuje po dobu sedmi kalendářních dnů po sobě jdoucích, její poskytování se nepřerušuje; poskytování se nepřerušuje ani při úmrtí dítěte. Otcovská náleží ve výši 70 % denního vyměrovacího základu.

Dlouhodobé ošetrovné je dlouhodobou péčí poskytovanou v domácím prostředí. Zahrnuje ošetrování, provádění opatření spojených se zajištěním léčebného režimu a odkazuje i na pomoc při péči o vlastní osobu. Cílem je posílit možnosti rodiny při péči o její členy v případech těžké nemoci,

po úrazu nebo operaci. Podmínkou poskytování dlouhodobého ošetrovného je, že ošetřující osobou je osoba v příbuzenském vztahu v zákoně vyjmenovaném (§ 41a odst. 3 z. č. 187/2006 Sb.). U ošetřující osoby není vyžadována podmínka žití v domácnosti s ošetřovanou osobou. Ošetřující osobou mohou být nejen nejbližší příbuzní ošetřované osoby (rodiče, prarodiče, děti, sourozenci, ale např. i strýc nebo neteř). Dlouhodobé ošetrovné náleží pojištěnci, který je účasten nemocenského pojištění nejen v době zahájení poskytování dlouhodobé péče, ale byl po stanovenou dobu účasten nemocenského pojištění i před jejím zahájením. Dlouhodobé ošetrovné náleží i z nemocenského pojištění OSVČ. Doba poskytování péče se pro účely dovolené posuzuje jako výkon práce. Dlouhodobé ošetrovné náleží po dobu až 90 kalendářních dnů ode dne propuštění z hospitalizace. Zaměstnavatel může poskytnutí pracovního volna odmítnout pokud pro to má vážné provozní důvody a písemně je sdělí zaměstnanci, v ostatních případech je povinen poskytnout. Výše dlouhodobého ošetrovného činí 60 % denního vyměřovacího základu a vypočítává se stejně jako ošetrovné. Ošetřující osoba musí mít písemný souhlas od ošetřované osoby (to neplatí u dětí do dosažení zletilosti).

Účastníci konference se na závěr shodli, že letošní program byl dobře zvolen a konference tak byla velmi úspěšná.

prof. JUDr. Petr Tröster, CSc.